

КОНФЕДЕРАЦИЯ НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ В БЪЛГАРИЯ

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ
на КОНФЕДЕРАЦИЯТА НА НЕЗАВИСИМИТЕ СИНДИКАТИ
В БЪЛГАРИЯ

По Конституционно дело 6/1997 г.
образувано по искане на
Гл.прокурор на Република България

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА СЪДИИ,

Конфедерацията на независимите синдикати в България в качеството си на заинтересована страна по горното дело, конституирана с определението Ви от заседанието на 26 юни 1997 г., изразява следното СТАНОВИЩЕ:

Подкрепяме искането на Главния прокурор на Република България за обявяване на противоконституционността на разпоредбата на чл.50, ал.1 и 2 от Закона за изменение на Закона за пенсиите (ДВ, бр.49/17 юни 1994г.), както и на предходните редакции на тази разпоредба, която води до ограничаване или отнемане на правото на пенсия в случаите, когато пенсионерите получават доходи от трудова дейност.

По силата на действащата в момента редакция на чл.50, ал.1 от Закона за пенсиите: "Пенсионерите, които упражняват дейност, нормативно определена като основание за осигуряване, независимо дали са осигурени, имат право да получават пенсията си, ако месечният доход от тази дейност не превишава двукратния размер на минималната работна заплата за съответния период от време".

2.

Съгласно чл.50, ал.2: "Когато доходът по ал.1 превишава двукратния размер на минималната работна заплата, пенсията и добавките към нея се намаляват с размера на превишението".

Приемаме като обосновани и законосъобразни изложените мотиви в искането на главния прокурор. Тези мотиви кореспондират напълно с разпоредбите на чл.51, ал.1; чл.57, ал.1 и чл.6, ал.2 от Конституцията на Република България. Съображенията ни в тази посока са следните:

1. В чл.51, ал.1 от Конституцията на Република България е записано, че: "Гражданите имат право на обществено осигуряване и социално подпомагане". Този текст е включен в глава Втора на Основния закон, озаглавена - "Основни права на гражданите". Следователно, правото на пенсия, като вид осигурително право, гарантирано с конституционна разпоредба, е недопустимо да бъде ограничавано със закон (чл.50 от Закона за пенсиите). В систематичен план, това право попада сред основните права на гражданите и съображения от всякакъв друг характер не бива да влияят на едно прогласено от Конституцията основно човешко право. Конституцията на Република България допуска в определени случаи ограничено упражняване на някои права на гражданите, но само при обстоятелства, застрашаващи националната сигурност или при колизия с други права на гражданите. В разглеждания тук случай, обаче, такива обстоятелства не са налице.

Това осигурително право в никакъв случай не се противопоставя и не ограничава правото на труд на гражданите. Самият Основен закон не поставя упражняването на правото на пенсия в зависимост от упражняването на друго основно право на гражданите, а именно правото на труд. Евентуални възражения, че с приемането на работа на лица, придобили качеството на пенсионери се ограничава правото на труд на кандидати - непенсионери, са несъстоятелни. Това е така, защото съгласно разпоредбата на чл.72, ал.1 от Кодекса на труда, която има повелителен характер, "Трудов договор с пенсионер се сключва само, ако за същата работа няма кандидат, който не е пенсионер. Липсата на кандидат се удостоверява от Бюрото по труда".

2. Правото на пенсия, като основно конституционно право, веднъж упражнено става неотменимо (чл.57, ал.1 от Конституцията на Република България). Законът за пенсиите изрично посочва обстоятелствата.

при наличието на които възниква правото на пенсия. При положение, че тези обстоятелства са налице и упражняването на това право е започнало, е абсолютно недопустимо, в резултат на приложението на чл. 50, ал. 1 и 2 от Закона за пенсиите, то да бъде отменено посредством ограничаване или отнемане на пенсията.

3. Разпоредбата на чл. 50, ал. 1 и 2 от Закона за пенсиите противоречи и на прогласения в Конституцията (чл. 6, ал. 2) принцип за равенство на гражданите пред закона. Една част от пенсионерите, наети на работа и получаващи доходи от трудова дейност, попадат в категорията на работещите пенсионери, чиито пенсии при определени обстоятелства биват ограничавани или отнемани.

На друга категория пенсионери обаче, получаващи доходи от всякакви други дейности, които не са нормативно определени като основание за осигуряване (напр. от лично стопанство, рента, наем и т.н.), правото на пенсия е запазено без каквито и да било ограничения в размера. На практика текстът на чл. 50, ал. 1 и 2 от Закона за пенсиите разделя на две групи гражданите, придобили качеството на пенсионери, което от гледна точка на чл. 6, ал. 2, изр. първо от Конституцията е недопустимо и противоречи на Основния ни закон.

Атакуваната разпоредба от Закона за пенсиите прокарва разграничение и между работещите пенсионери, получаващи доход до две минимални работни заплати и тези, получаващи по-голямо трудово възнаграждение, в резултат на което на последните се ограничава или напълно отнема отпуснатата им пенсия. А това от своя страна води до противоречие с чл. 6, ал. 2, изр. второ от Конституцията, съгласно който: "не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност ... или имуществено състояние".

Всички мотиви, изложени по-горе, налагат извода, че разпоредбата на чл. 50, ал. 1 и 2 от Закона за пенсиите е в противоречие с чл. 51, ал. 1; чл. 57, ал. 1 и чл. 6, ал. 2 от Конституцията на Република България.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА СЪДИИ,

Предвид гореизложеното, изразяваме становището си в подкрепа на искането на Гл. прокурор на Република България за установяване противоконституционността на чл. 50, ал. 1 и 2, както и на предходните редакции на тази разпоредба от Закона за пенсиите.

Наред с това предлагаме, при оформяне на Вашето окончателно решение по искането на Главния прокурор, да вземете под внимание и разпоредбата на чл.8, т.2, буква "а" от Конвенция № 35, относно осигуровката старост (индустрия и др.), от 1933г., съгласно която: "Пенсията може да бъде изцяло или частично спряна, докато заинтересуваният заема длъжност, за която е задължително осигурен".

Конвенция № 35 е ратифицирана от нашата страна по установения за това ред и е влязла в сила за Република България от 29 декември 1950 г.